

СТАНОВИЩЕ

от проф. Пламен Легкоступ, доктор на педагогическите науки,
Педагогически факултет на Великотърновския университет
„Св. св. Кирил и Методий“
за оценяването на участниците в конкурс за заемане на академичната длъжност
„професор“

Научна област: 1. Педагогически науки;

Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по технологии и предприемачество в началните класове);

**Факултет по науки за образованието и изкуствата,
катедра „Начална училищна педагогика“;**

Обявен в Държавен вестник – ДВ брой 48/ 28.06.2022 г.

Научното жури по конкурса е определено със Заповед № РД – 38 - 391/13.07.2022 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. На първото заседание ми бе възложено изготвянето на становище.

1. Съответствие на процедурата и подадената документация с действащата нормативна уредба.

Процедурата за провеждане на конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ е публикувана в Държавен вестник бр. 48/ 28.06.2022 г. и на сайта на Университета. Конкурсът е по инициатива на катедра „Начална училищна педагогика“ при Факултета по науки за образованието и изкуствата на СУ.

Единствен кандидат е **доц. д-р Николай Иванов Цанев**.

Няма допуснати нарушения в процедурата и подадената документация съответства на действащата нормативна уредба.

2. Общо биографично представяне на кандидата (образование, квалификации, професионален опит и др.).

Доц. д-р Николай Цанев е преподавател в катедра „Начална училищна педагогика“ при ФНОИ на СУ от 1987 г.

През 1984 г. се дипломира в Педагогическия факултет на ВПИ - Благоевград, специалност „Предучилищна педагогика“. Има 3 години педагогически стаж като учител и 35 години като преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“.

След успешна защита на дисертационен труд от 1999 г. е доктор по педагогика, а от 2005 е „доцент“.

Кандидатът е изпълнявал следните административни дейности: ръководител на катедра „Начална училищна педагогика“ (2009-2011); Зам.-Декан на ФНОИ (2011-2019 г.); от 2019 г. до сега – Технически сътрудник на декана по електронно и дистанционно обучение и стопански дейности; от 2009 г. до сега е Администратор на системата за електронно обучение на Факултета по науки за образованието и изкуствата.

Доц. д-р Николай Цанев ни представя една респектираща автобиография, от която става ясно, че е специализирал в LIVERPOOL HOPE UNIVERSITY, Великобритания;

получил е допълнителна професионална квалификация „Специалист по дизайн и провеждане на онлайн обучение“ във Факултета по педагогика на СУ „Св. Климент Охридски“. Заслужава внимание фактът, че през 2006 г. и 2015 г. е член на комисията за ДОО и учебни програми по информационни технологии за 1-4 клас.

3. Преподавателска дейност.

Като университетски преподавател доц. д-р Николай Иванов Цанев води лекционни курсове по учебните дисциплини (задължителни и избираеми): Дидактика на техниката и технологиите; Конструктивно-приложни дейности; Методика на обучението по информационни технологии; Дидактика на техниката и технологиите; Конструктивно-технически и приложни дейности в ерготерапията; Методика на обучението по ИКТ в РЧО; Образователен софтуер за деца; Дигитална компетентност и дигитална креативност; Оригами и Оригами за учебни цели в бакалавърски и магистърски програми. Всички те са в научно-приложното поле на обявения конкурс.

Кандидатът е научен ръководител на трима докторанти, един от които е защитил успешно и на множество дипломанти от бакалавърски и магистърски програми.

4. Научноизследователска (художественотворческа) дейност.

Участията на доц. Цанев в научни форуми и проекти показват, че е налице задълбочен научен и теоретико-приложен интерес по проблематиката на конкурса. Той притежава опит в работата по национални и международни проекти - Ръководител е на 6 национални, а участва в 2 международни и 8 национални научни и образователни проекта. След присъждането на научното звание „доцент“ участва във всички редакционни колегии на сборниците от конференциите на ФНОИ.

5. Научна продукция.

5.1. Съответствие с наукометричните показатели за заемане на академичната длъжност.

Кандидатът е изпълнил минималните национални изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България. От представената справка за съответствие с националните минимални изисквания за заемане на академична длъжност „професор“ става ясно, че силно надвишава изискуемия минимум, като общия брой точки е 1 303,29, вкл. 50 точки по показател А.

5.2. Съдържателен анализ на представените научни трудове за участие в конкурса.

Доц. д-р Николай Иванов Цанев е автор на 76 публикации (посочени в Пълен списък на ...). За конкурса е представил жанрово разнообразна и качествена научна продукция, която включва общо 27 заглавия (по Списъка на избрани научни публикации...). Представените за рецензиране трудове се различават от тези, свързани с придобиването на ОНС „Доктор“ и академичната длъжност „доцент“: Монографии – 3 бр.; 1 книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“; Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани научни томове - 7 бр.; Публикувани университетски учебници или учебници, които се използват в училищната мрежа – 9 бр.; Публикувани университетски учебни пособия или учебни пособия, които се използват в училищната мрежа – 7 бр.

Представените публикации логично се препокриват с научните интереси на кандидата и са в тематичното поле на конкурса. Коректно са посочени тези, които са в съавторство.

Ще се спра на **монографията „Технологичното обучение в полето на конструктивизма“ (2022 г.)**, която по своята същност е хабилитационен труд.

В рамките на 199 стр. са разгледани актуални въпроси, свързани със съвременните проекции на конструктивизма в технологичното обучение. Направен е обстоен преглед на основните теоретични и приложни аспекти на конструктивизма като теория. Въз основа на съдържателен и практически анализ е разгледана една доста различна от традиционно приетите в България гледна точка за същността на преподаването и ученето в технологичното обучение. В структурно отношение книгата съдържа следните части: увод, десет самостоятелни раздела, заключение и литература. Авторът се е водил от стремежа да обхване и изясни конструктивистката теза за ученето и преподаването в сферата на технологиите, като е поставил специален акцент на обучението по технологии и предприемачество в началните класове.

Смятам, че монографията ще е от полза на всички, които работят в сферата на технологичното обучение.

Не мога да подмина и **монографията „Изкуството оригами в образователна среда“ (2022)**. Не толкова поради това, че съм един от рецензентите ѝ, а защото проблемът, разглеждан в нея е изключително актуален, особено как чрез оригамите в сферата на образованието се проявяват развиващите им педагогически възможности. В рамките на 130 страници, онагледени с 56 фигури и диаграми, са разгледани педагогическите и терапевтични възможности на изкуството оригами за развитие на паметта, вниманието, сръчността и фината моторика на ръцете, дисциплината, отговорност и прецизност в процеса на работа, развитието на въображението, готовността за писане и т.н.

Мисля, че не е необходимо да се спирам на всички представени публикации предвид факта, че изготвям само становище, но съм длъжен да заявя, че в представените от доц. д-р Николай Цанев публикации е налице задълбочен професионален интерес към проучване и изследване на заложените в статиите и докладите концептуални идеи, които дават основата за иновативност, съвременност и ефективност в реализацията на познавателния, социализиращия, социално-емоционалния процеси в най-важния от развитието на човека периоди – детството. Поддържаните становища са аргументирани и обосновани, като изразяват точно и ясно авторовата позиция.

Трудовете на кандидата, написани на ясен и разбираем език, показват, че може да се прави голяма наука и без терминологична обремененост. Като добавим, че значителната част от идеите му са и оригинални, то тогава наистина можем да говорим за единство между мислене и език в изследванията на кандидата. Коректно са цитирани библиографските източници.

6. Научнотеоретични, практико-приложни, художественотворчески и други приноси.

Научната продукция на доц. д-р Николай Цанев очертава рамката на професионалните му интереси и разкрива фокуса на неговите изследвания и научни търсения в областта на Технологично обучение; Информационни и комуникационни технологии в образованието; Електронно и дистанционно обучение; Подготовка и

квалификация на учители; Съвременни педагогически теории и практики, в които са и реализирани научните приноси на кандидата.

Те са формулирани в три позиции: Приноси в теоретико-систематичен план - 6; Приноси в експериментално-изследователски план - 3; Приноси в експериментално-изследователски план -5, факт който ми допада, както и подходът в дългата 3 страници „Справка за приносите ...“, след всеки принос да се посочат публикациите, от които е изведен.

Цялостното обобщаване на постиженията на кандидата е отразено в приносите. Приемам основните приноси на научната продукция, формулирани от автора. Те се характеризират с достоверност и коректност. В тях, освен задълбочен анализ на важни теоретико-приложни проблеми от тематичните области на представените за конкурса публикации се съдържат и апробирани модели за оптимизиране на дейностите. Оценявам ги положително. Ще акцентирам върху някои от тях, които смятам за най-значими, без да омаловажавам останалите:

Приноси в теоретико-систематичен план

Направено е обстойно теоретично проучване и преглед на научната област методика на обучението по технологии и предприемачество по водещи проблеми; В широк теоретичен план са систематизирани основните характеристики на конструктивизма, като една от водещите теории в световното образование и е разкрита различна гледна точка за същността на преподаването и ученето в технологичното обучение от традиционно приетите подходи в България; В теоретико-систематичен план е развита тезата, че чрез конструктивизма се надгражда върху знанията на учениците, реализира се интерактивното учене и вниманието на специалисти и преподаватели по технологично обучение се насочва към иновативни дидактически подходи; Чрез теоретично проучване са систематизирани основни педагогически и методически въпроси, свързани с използване на изкуството оригами в образователна среда; Изследвани са широк кръг от въпроси, свързани с разкриване и обосноваване на научно-теоретичните основи на същността и особеностите на моделите и моделирането в различни аспекти.

Приноси в експериментално-изследователски план

Чрез използване на теоретичен анализ и синтез на характерната за технологичното обучение дидактическа реалност от подходящи теми и концепции е **създадена технология** на основата на конструктивисткия подход; Изведен е модел за допълнителна квалификация на учителите за успешно използване на новите информационни технологии в образователна среда; Предложен е модел за реализиране на дистанционна форма на обучение чрез електронната платформа MOODLE.

Приноси в практико-приложен план

В практико-приложен план е поставен специален акцент върху обучението по технологии и предприемачество в началните класове чрез интегриране на теоретичните концепции в практически разработени насоки и инструменти за провеждане на технологичното обучение; Представен е модел за конструиране на технологичното обучение на основата на авторска концепция, приложима в технологичното обучение в условията на българската образователна система; Създадени и внедрени в учебната практика са множество учебници и учебни помагала за началното училище на основата на съвременен методологически подход в изучаването на технологиите и предприемачеството; Разработена е дидактическа технология на работа в конструктивистки стил за провеждане на уроци в часовете по технологии и предприемачество; Предложени са модели за

провеждане на учебни занятия, които са съобразени с българските условия за разширяване и надграждане на знанията и уменията на обучаемите, свързани с използването на оригами за учебни и терапевтични цели.

От представения „Списък с цитирания“ се вижда, че те са в монографии, реферирани и индексирани издания и колективни томове с научно рецензиране. Отбелязани са общо 25 цитирания: в монографични изследвания - 11, в реферирани и индексирани издания – 3 (Web of Science), в годишници - 3 и в нереферирани списания с научно рецензиране - 8.

7. Лични впечатления

Познавам Николай Цанев от много време, тъй като връзките между нашите два факултета са доста отдавнашни.

Имам много добри впечатления от работата му като зам.-декан и ръководител на катедра.

Такива са и впечатленията ми от дейността му като автор на учебници и учебни помагала. Така се случи, че тримата, заедно с Лучия Ангелова, разработихме учебните помагала: „Приказни игри. Образователно направление Игрова култура и пресъздаване“ (2005) както и през 2009 г. „Приятелите сърчни и можещи“ (за 1-а, 2-а и 3-а група), описани от кандидата под номера 9, 10, 11 и 12 в рубриката „Учебни помагала за детската градина“ на Пълния списък с публикации и коректно **не включени** за участие в конкурса.

Мога с основание да твърдя, че доц. д-р Николай Цанев е харизматичен и уважаван преподавател, както от студентите, така и от колегите си, ползващ се с доверието им.

8. Бележки, препоръки и въпроси.

Нямам съществени критични бележки към кандидата. Както писах по-горе, оценявам научните му приноси положително, но смятам че е можело част от тях да бъдат обобщени и съкратени като обем.

Всички материали по конкурса са изрядно подготвени и подкрепени с доказателства.

Имам следния въпрос към доц. д-р Николай Цанев: Възможно ли е и в каква степен чрез изкуството оригами да се интегрира учебно съдържание между обучението по технологии и изобразително изкуство и това взаимодействие, особено в теоретико-приложното поле на художественото конструиране, ще обогати или не методиката на обучение в начален етап.

9. Заключителна оценка.

На основата на изложеното давам висока положителна оценка на научната, преподавателска и административната дейност на доц. д-р Николай Цанев. С представените монографии и останалите научни публикации той изцяло отговаря на изискванията на ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „ПРОФЕСОР“. Наблюденията, които съм имал във времето ми дават основание да твърдя, че кандидатът притежава изключителни научно-изследователски и академично-преподавателски достойнства, които са резултат на постиженията му като утвърден в педагогическата общност колега със собствени позиции и отношение към педагогическата реалност. Фактът, че той е автор, преподавател - теоретик и практик, който работи активно за създаването и квалификацията на педагози ми дават основание убедено да препоръчам на уважаемото научно жури да предложи на Факултетния съвет на Факултета по науки за образованието и изкуствата към Софийския

университет „Св. Климент Охридски“ да избере доц. д-р **Николай Иванов Цанев** на академичната длъжност „**професор**“ в професионална област 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по технологии и предприемачество в началните класове).

22. 09. 2022 г.
гр. Велико Търново

Изготвил становището:

(проф. д.п.н. Пламен Легкоступ)